

каларның болгаш национал-девискээр тургузууларының
путаттар олуттары Керээге ат салган үеге чедир ССРЭ
Дээдэ Союздарыи Националдевис Союзунун дээрини бол

~~2-ги арын, 1991 ч.~~ 2-ги арын, 1991 ч. август 21.

ИДЕПКЕЙЛИГ КИРЖИИЛИНЕР

СЭКП-нің чаа Программасының, төлевилелин чугаалажып тур бис

ЖУРНАЛИСТЕР-БИЛЕ УЖУРАЖЫЛГА

(Төңүзү. Эгези 1-гн арым.)

Мер ажил-айгыларын хая жургуу сандарашыны халыкты кыдында келген. Хоорай болгаш келген аразыга өрткөтөрүк деген ооруну чоруу урасын. Кыяар чүдүлүп, артык кезектерини чогуу, көдөз ажил-айгы техникасы, еске-даа материалдары бүдүрери база чорууду баары аэоажан чорук, дорту-биле чугаалаарга, тараачынарны эне-аар байдалга таарыштырган. Мындай берге байдалга таарышкан тараачынар чуртка норм-чурум черле тургустунар, бистия бүгү киктиликте ооржор кичээлге ийи салып, байдалды экинчилерге оларга дузалаар дээринге идепет турар деп боодаар мен.

Чамдык солундары каттап бүртүксерини хуусаан база негелдерин журналисттерин бирээси со-нуургап айтырган болгаш комитетти тургустунан эргилде-дир деп апаан, ону 1917 болгаш 1964 чылдар-биле демейлэрин ора-дашкан.

Анаа Г. И. Янаев мында деп харыялаан: содунарны каттап бүртүксерини чорудулганы саадаатса бо-дап турар бис. Каттап бүртүксерини үндесин болур негелдерин тайылбыр-деп боодайын тур мен. Эрткен дүе күрүнө эргилде болган дорту бадыт. Наашын-биле чөпшөрөш-мен, чүгө дээрге Кон-ституцияны норма-чике-теринге даганын бис. Бистия хулаап алган шипти-риности СССР-нин Дээди Союдини бадыткаарып хойлу-дурмуну болгаш Конституцияны бүгү нор-ма-чикектери сагыттыган деп демделээр арганы оор.

Бо деннештиришкенин чүдүн аэо болгаш кандыг-даа демейлэшкенин чер-ле аймылдыг деп боодаар мен.

Совет күрүнө баштыны хулаагезини күсүлдеп турар Г. И. Янаев өскө бир айтырыгга харыяла-шаан, мында деп чугаалаан. Михаил Сергеевич Гор-бачевтен калдыкыл байдал-дын дугайын аэериле түшүлсүн чогуур уезине парлар апаар. Германия биле СССР-нин керээзин тургустунан бо байдала күсүлдерини перспектив-ларга хамаарыштыр Г. И. Янаев харыяла-шаан, мында деп чугаалаан: даштыкы политика талазы-биле Совет Эвилели болгаш алган хулаагезин, оон иштинде каттыккан Гер-манияны мурунга, хулаагезини оон бадытка-нын Онда байдал талазы-биле күрүнө комитетини меделелсине айтыган.

Чуртта националлар ара-зыны чөпшөрөшкенин хем-чегерини планга ха-маарыштыр аэаан кеш айтырыгларын орадаш-президентине адрестеп сал-ган.

Националлар аразыны харылаарында бар дүш-күлүлү чорукта чавырал-дырар талазы-биле хемчө-төрүн планга бисте бар деп, Г. И. Янаев дына-таан. Шут-ла толгарга планнар бисте база бар.

Олар Армениа биле Азэр-байжан аэерика нарын ай-тырыгларын таарыштыр шип-тирлээн-биле холбошкан. Националлар аразыны пске-даа айтырыгларын шиптир-лээс талазы-биле тодаргай са-налдар бар. СССР-нин му-рунча туруп турар эң чүгү-а айтырып ол деп боодап тур мен. Чуртуну дауртулганы, Онда байдал талазы-биле хо-

Совет күрүнө баштыны хулаагезини күсүлдеп турар Г. И. Янаев өскө бир айтырыгга харыяла-шаан, мында деп чугаалаан. Михаил Сергеевич Гор-бачевтен калдыкыл байдал-дын дугайын аэериле түшүлсүн чогуур уезине парлар апаар. Германия биле СССР-нин керээзин тургустунан бо байдала күсүлдерини перспектив-ларга хамаарыштыр Г. И. Янаев харыяла-шаан, мында деп чугаалаан: даштыкы политика талазы-биле Совет Эвилели болгаш алган хулаагезин, оон иштинде каттыккан Гер-манияны мурунга, хулаагезини оон бадытка-нын Онда байдал талазы-биле күрүнө комитетини меделелсине айтыган.

Чуртта националлар ара-зыны чөпшөрөшкенин хем-чегерини планга ха-маарыштыр аэаан кеш айтырыгларын орадаш-президентине адрестеп сал-ган.

Националлар аразыны харылаарында бар дүш-күлүлү чорукта чавырал-дырар талазы-биле хемчө-төрүн планга бисте бар деп, Г. И. Янаев дына-таан. Шут-ла толгарга планнар бисте база бар.

Олар Армениа биле Азэр-байжан аэерика нарын ай-тырыгларын таарыштыр шип-тирлээн-биле холбошкан. Националлар аразыны пске-даа айтырыгларын шиптир-лээс талазы-биле тодаргай са-налдар бар. СССР-нин му-рунча туруп турар эң чүгү-а айтырып ол деп боодап тур мен. Чуртуну дауртулганы, Онда байдал талазы-биле хо-

Совет күрүнө баштыны хулаагезини күсүлдеп турар Г. И. Янаев өскө бир айтырыгга харыяла-шаан, мында деп чугаалаан. Михаил Сергеевич Гор-бачевтен калдыкыл байдал-дын дугайын аэериле түшүлсүн чогуур уезине парлар апаар. Германия биле СССР-нин керээзин тургустунан бо байдала күсүлдерини перспектив-ларга хамаарыштыр Г. И. Янаев харыяла-шаан, мында деп чугаалаан: даштыкы политика талазы-биле Совет Эвилели болгаш алган хулаагезин, оон иштинде каттыккан Гер-манияны мурунга, хулаагезини оон бадытка-нын Онда байдал талазы-биле күрүнө комитетини меделелсине айтыган.

Чуртта националлар ара-зыны чөпшөрөшкенин хем-чегерини планга ха-маарыштыр аэаан кеш айтырыгларын орадаш-президентине адрестеп сал-ган.

Националлар аразыны харылаарында бар дүш-күлүлү чорукта чавырал-дырар талазы-биле хемчө-төрүн планга бисте бар деп, Г. И. Янаев дына-таан. Шут-ла толгарга планнар бисте база бар.

Олар Армениа биле Азэр-байжан аэерика нарын ай-тырыгларын таарыштыр шип-тирлээн-биле холбошкан. Националлар аразыны пске-даа айтырыгларын шиптир-лээс талазы-биле тодаргай са-налдар бар. СССР-нин му-рунча туруп турар эң чүгү-а айтырып ол деп боодап тур мен. Чуртуну дауртулганы, Онда байдал талазы-биле хо-

Совет күрүнө баштыны хулаагезини күсүлдеп турар Г. И. Янаев өскө бир айтырыгга харыяла-шаан, мында деп чугаалаан. Михаил Сергеевич Гор-бачевтен калдыкыл байдал-дын дугайын аэериле түшүлсүн чогуур уезине парлар апаар. Германия биле СССР-нин керээзин тургустунан бо байдала күсүлдерини перспектив-ларга хамаарыштыр Г. И. Янаев харыяла-шаан, мында деп чугаалаан: даштыкы политика талазы-биле Совет Эвилели болгаш алган хулаагезин, оон иштинде каттыккан Гер-манияны мурунга, хулаагезини оон бадытка-нын Онда байдал талазы-биле күрүнө комитетини меделелсине айтыган.

Чуртта националлар ара-зыны чөпшөрөшкенин хем-чегерини планга ха-маарыштыр аэаан кеш айтырыгларын орадаш-президентине адрестеп сал-ган.

Националлар аразыны харылаарында бар дүш-күлүлү чорукта чавырал-дырар талазы-биле хемчө-төрүн планга бисте бар деп, Г. И. Янаев дына-таан. Шут-ла толгарга планнар бисте база бар.

Олар Армениа биле Азэр-байжан аэерика нарын ай-тырыгларын таарыштыр шип-тирлээн-биле холбошкан. Националлар аразыны пске-даа айтырыгларын шиптир-лээс талазы-биле тодаргай са-налдар бар. СССР-нин му-рунча туруп турар эң чүгү-а айтырып ол деп боодап тур мен. Чуртуну дауртулганы, Онда байдал талазы-биле хо-

Совет күрүнө баштыны хулаагезини күсүлдеп турар Г. И. Янаев өскө бир айтырыгга харыяла-шаан, мында деп чугаалаан. Михаил Сергеевич Гор-бачевтен калдыкыл байдал-дын дугайын аэериле түшүлсүн чогуур уезине парлар апаар. Германия биле СССР-нин керээзин тургустунан бо байдала күсүлдерини перспектив-ларга хамаарыштыр Г. И. Янаев харыяла-шаан, мында деп чугаалаан: даштыкы политика талазы-биле Совет Эвилели болгаш алган хулаагезин, оон иштинде каттыккан Гер-манияны мурунга, хулаагезини оон бадытка-нын Онда байдал талазы-биле күрүнө комитетини меделелсине айтыган.

Чуртта националлар ара-зыны чөпшөрөшкенин хем-чегерини планга ха-маарыштыр аэаан кеш айтырыгларын орадаш-президентине адрестеп сал-ган.

Националлар аразыны харылаарында бар дүш-күлүлү чорукта чавырал-дырар талазы-биле хемчө-төрүн планга бисте бар деп, Г. И. Янаев дына-таан. Шут-ла толгарга планнар бисте база бар.

Олар Армениа биле Азэр-байжан аэерика нарын ай-тырыгларын таарыштыр шип-тирлээн-биле холбошкан. Националлар аразыны пске-даа айтырыгларын шиптир-лээс талазы-биле тодаргай са-налдар бар. СССР-нин му-рунча туруп турар эң чүгү-а айтырып ол деп боодап тур мен. Чуртуну дауртулганы, Онда байдал талазы-биле хо-

Совет күрүнө баштыны хулаагезини күсүлдеп турар Г. И. Янаев өскө бир айтырыгга харыяла-шаан, мында деп чугаалаан. Михаил Сергеевич Гор-бачевтен калдыкыл байдал-дын дугайын аэериле түшүлсүн чогуур уезине парлар апаар. Германия биле СССР-нин керээзин тургустунан бо байдала күсүлдерини перспектив-ларга хамаарыштыр Г. И. Янаев харыяла-шаан, мында деп чугаалаан: даштыкы политика талазы-биле Совет Эвилели болгаш алган хулаагезин, оон иштинде каттыккан Гер-манияны мурунга, хулаагезини оон бадытка-нын Онда байдал талазы-биле күрүнө комитетини меделелсине айтыган.

Чуртта националлар ара-зыны чөпшөрөшкенин хем-чегерини планга ха-маарыштыр аэаан кеш айтырыгларын орадаш-президентине адрестеп сал-ган.

Совет Эвилелинин Коммунист партиясынын чаа Программасынын төлевилелин парлар.

Бистия республиканын коммунистери ол чүгүлө партияны документини уугу сонуургал-биле өөрчөтпө, таамак аналзетпө. Программалар ажитан партияны принциптеринге, сорулгаларына боттарыныч таамаарыгларын илердеп турарлар.

СЭКП Топ Комитетинин июль (1991 ч.) Пленумуну болгаш Программа комиссиянын шиптирини аэуаар төлевилелди инити-партияны чугаалажып кирүүшүнө кирип турар. Ол доозулган соода Программаны партияны ээлчег чок ХХХ сөөдизинге чугаалажып көөр.

Чаа Программанын төлевилелин чугаалажып көөрүчө коммунистери, чуртун хей-икитизин партия Топ Комитет болгаш комиссия чалап турар. Чугаалажып көөрүшүн про-грамманын боттуг сорулгаларын ажитан кылырынга, партияны иштетип сары каттыкшыгынга, СЭКП-нин бүгү ажил-чорудулганын чартыгынга дагып бээр.

Партия комитеттери иш-ажыл коллективтерге, чоңуң чурттап турар черини азы-биле, хей-икитизин-политиктиг төлөргө Программалар төлевилелин чугаалажып көөрүшүн организастаарын СЭКП-нин чаа Программасынын төлевилелин болгаш ому чугаалажып көөр талазы-биле партия ор-

ганизацияларынын сорулгаларын дугайында партия Топ Комитетинин июль Пленумуну доктаалында ажитан. Ынчылча Программанын төлевилелин калбаа-биле сагарып чугаалажып аныг үдө хунуң чугула сорулгалы болуп ту-рар.

Бирги ээлчеге, чаа Программанын төлевилелин бүгү талай өөрчөтпө көөрү ханы аналзетпө чугула болуп турар. Оон соода, анаа таамаарыштыр сүмелерин болгаш саналдарын партия комитеттеринге, эге организацияларга кирип болур.

СЭКП-нин чаа Программасынын төлевилелин «Социализм, демократия, депшиле» деп ууг эге-биле адаан. «Социализм, демократия, депшиле»-Совет Эвилелинин Коммунист партиясынын эңс сорулгалары-дыр. Ол сорулгалар чоңуң эрге-ажылдар, сонуургалары-биле дүгүлүп турар дээринге бүтүрелдиг бис деп төлевилелде бижип турар.

СЭКП бодунуң эңс сорулгаларын боттаандырып-биле Программалар бодунуң принциптерин, төгүлү кичээлдерин-чорук чоңуң үдө сорулгаларын, партия кымын эрге-ажылдарын илергелеп турарын, политиктиг ходелешкенин партияны кандыг болурун кыска тодаргай-биле ажитан. Ынчылча чоңуң үдө политиктиг система, национал та-

лигеринге болгаш арга-жиынаа чөптүү-биле дүгүлүп турар партияны ажил-чорудулганын хейир-лирин шилип алыр чорук аргаларыг болур. Ол партияны болгаш инитиалдык амыдыралыга хамаарыш-кан калдыг-даа айтырыг-ларын талазы-биле боду-нуң туржун ажил илер-гейлээр: СЭКП-нин поли-тикаын хейирлөп тургу-зарыга дорт киржир, ате-лич үздөлдү боур азы чү-дүү эргилтпө» (сөөлүг сөстөрүн адаан мен ший-дүү - автор).

«Коммунист чүдүү эргилтпө» деп В. И. Ленин ка-жан-даа бистери өөрчөт-пөз. «Социализм болгаш шажын-чүдүлгө» деп чү-дүлгө 1905 чылда ол мын-чаар бижжөн: «Социалист пролетариаттын партияны-га хамаарыштыр шажын дээрге хунуң херээ аэес-

тир. Бистия партияныс бол-гаш ажилын аныгы хос-таар дээр меделдеп, му-ракчы демиселдерин ани-леди-дир. Шажынны чү-дүлгө хейирлөп медел-дир, дүмбөй азы бүдүлүк чоруктарга хамаарыштыр мыдыг эвилел тоомча чок болбас болгаш болуп-даа шыдаас ужурул. Шажын-нын туманашкынынга уду-рушт-ла идеяг, чүгө идеяг чөпсөк-биле, бис-тия парлагавыс-биле, бис-тия сөзүс-биле демисел-ди чорудар дээр хураа-хитти күрүнөдөн бүрүн аныгларын негеп турар бис» (Чогаалажып Доку-менттер, т. 12, арым 145).

Эрткенги социализмни болгаш шажын-чүдүлгө ате-личтерини кажан-даа болушмас деп боодап, билип чорук киржи мен. Соци-ализмни идеяларын, прин-циптерин эртмег үндө-дир.

Анырал болгаш байдал калдыг-даа болуп келер, бистия партияныс, оон кижигуниери СЭКП-нин үндө-дир В. И. Ленинни националдан кажан-даа ой-талаас, ону халкытпас ужурул деп санаар мен. СЭКП-де чангыс Устав, чаа-гыс сагыла-чурум бар бол-гаш, Ленинни партияны били-тин тулап алгаш, бур-ганга чүдүү эрге коммунист кижиде бар бе, ычаш? Чок, деп санаар мен. Кижигуни-ри бурганга чүдүл, тейлеп чорук партияны херээ чүд? Партия - ажилын аныгы хос-таар дээр ме-

леттинген. А шажын-чүдүл-генин принциптери - му-ракчы чүдүлүшүг үндө-дир. Шажын от-жөс бөзүн чок чораша шадга бойдуштун доошун болуш-штарынга күш чөтөс кижигуниери чүдүл, тейлеп чораш деп билер мен.

Анырал болгаш байдал калдыг-даа болуп келер, бистия партияныс, оон кижигуниери СЭКП-нин үндө-дир В. И. Ленинни националдан кажан-даа ой-талаас, ону халкытпас ужурул деп санаар мен. СЭКП-де чангыс Устав, чаа-гыс сагыла-чурум бар бол-гаш, Ленинни партияны били-тин тулап алгаш, бур-ганга чүдүү эрге коммунист кижиде бар бе, ычаш? Чок, деп санаар мен. Кижигуни-ри бурганга чүдүл, тейлеп чорук партияны херээ чүд? Партия - ажилын аныгы хос-таар дээр ме-

леттинген. А шажын-чүдүл-генин принциптери - му-ракчы чүдүлүшүг үндө-дир. Шажын от-жөс бөзүн чок чораша шадга бойдуштун доошун болуш-штарынга күш чөтөс кижигуниери чүдүл, тейлеп чораш деп билер мен.

Анырал болгаш байдал калдыг-даа болуп келер, бистия партияныс, оон кижигуниери СЭКП-нин үндө-дир В. И. Ленинни националдан кажан-даа ой-талаас, ону халкытпас ужурул деп санаар мен. СЭКП-де чангыс Устав, чаа-гыс сагыла-чурум бар бол-гаш, Ленинни партияны били-тин тулап алгаш, бур-ганга чүдүү эрге коммунист кижиде бар бе, ычаш? Чок, деп санаар мен. Кижигуни-ри бурганга чүдүл, тейлеп чорук партияны херээ чүд? Партия - ажилын аныгы хос-таар дээр ме-

леттинген. А шажын-чүдүл-генин принциптери - му-ракчы чүдүлүшүг үндө-дир. Шажын от-жөс бөзүн чок чораша шадга бойдуштун доошун болуш-штарынга күш чөтөс кижигуниери чүдүл, тейлеп чораш деп билер мен.

Анырал болгаш байдал калдыг-даа болуп келер, бистия партияныс, оон кижигуниери СЭКП-нин үндө-дир В. И. Ленинни националдан кажан-даа ой-талаас, ону халкытпас ужурул деп санаар мен. СЭКП-де чангыс Устав, чаа-гыс сагыла-чурум бар бол-гаш, Ленинни партияны били-тин тулап алгаш, бур-ганга чүдүү эрге коммунист кижиде бар бе, ычаш? Чок, деп санаар мен. Кижигуни-ри бурганга чүдүл, тейлеп чорук партияны херээ чүд? Партия - ажилын аныгы хос-таар дээр ме-

леттинген. А шажын-чүдүл-генин принциптери - му-ракчы чүдүлүшүг үндө-дир. Шажын от-жөс бөзүн чок чораша шадга бойдуштун доошун болуш-штарынга күш чөтөс кижигуниери чүдүл, тейлеп чораш деп билер мен.

Анырал болгаш байдал калдыг-даа болуп келер, бистия партияныс, оон кижигуниери СЭКП-нин үндө-дир В. И. Ленинни националдан кажан-даа ой-талаас, ону халкытпас ужурул деп санаар мен. СЭКП-де чангыс Устав, чаа-гыс сагыла-чурум бар бол-гаш, Ленинни партияны били-тин тулап алгаш, бур-ганга чүдүү эрге коммунист кижиде бар бе, ычаш? Чок, деп санаар мен. Кижигуни-ри бурганга чүдүл, тейлеп чорук партияны херээ чүд? Партия - ажилын аныгы хос-таар дээр ме-

леттинген. А шажын-чүдүл-генин принциптери - му-ракчы чүдүлүшүг үндө-дир. Шажын от-жөс бөзүн чок чораша шадга бойдуштун доошун болуш-штарынга күш чөтөс кижигуниери чүдүл, тейлеп чораш деп билер мен.

Анырал болгаш байдал калдыг-даа болуп келер, бистия партияныс, оон кижигуниери СЭКП-нин үндө-дир В. И. Ленинни националдан кажан-даа ой-талаас, ону халкытпас ужурул деп санаар мен. СЭКП-де чангыс Устав, чаа-гыс сагыла-чурум бар бол-гаш, Ленинни партияны били-тин тулап алгаш, бур-ганга чүдүү эрге коммунист кижиде бар бе, ычаш? Чок, деп санаар мен. Кижигуни-ри бурганга чүдүл, тейлеп чорук партияны херээ чүд? Партия - ажилын аныгы хос-таар дээр ме-

леттинген. А шажын-чүдүл-генин принциптери - му-ракчы чүдүлүшүг үндө-дир. Шажын от-жөс бөзүн чок чораша шадга бойдуштун доошун болуш-штарынга күш чөтөс кижигуниери чүдүл, тейлеп чораш деп билер мен.

Анырал болгаш байдал калдыг-даа болуп келер, бистия партияныс, оон кижигуниери СЭКП-нин үндө-дир В. И. Ленинни националдан кажан-даа ой-талаас, ону халкытпас ужурул деп санаар мен. СЭКП-де чангыс Устав, чаа-гыс сагыла-чурум бар бол-гаш, Ленинни партияны били-тин тулап алгаш, бур-ганга чүдүү эрге коммунист кижиде бар бе, ычаш? Чок, деп санаар мен. Кижигуни-ри бурганга чүдүл, тейлеп чорук партияны херээ чүд? Партия - ажилын аныгы хос-таар дээр ме-

леттинген. А шажын-чүдүл-генин принциптери - му-ракчы чүдүлүшүг үндө-дир. Шажын от-жөс бөзүн чок чораша шадга бойдуштун доошун болуш-штарынга күш чөтөс кижигуниери чүдүл, тейлеп чораш деп билер мен.

Анырал болгаш байдал калдыг-даа болуп келер, бистия партияныс, оон кижигуниери СЭКП-нин үндө-дир В. И. Ленинни националдан кажан-даа ой-талаас, ону халкытпас ужурул деп санаар мен. СЭКП-де чангыс Устав, чаа-гыс сагыла-чурум бар бол-гаш, Ленинни партияны били-тин тулап алгаш, бур-ганга чүдүү эрге коммунист кижиде бар бе, ычаш? Чок, деп санаар мен. Кижигуни-ри бурганга чүдүл, тейлеп чорук партияны херээ чүд? Партия - ажилын аныгы хос-таар дээр ме-

леттинген. А шажын-чүдүл-генин принциптери - му-ракчы чүдүлүшүг үндө-дир. Шажын от-жөс бөзүн чок чораша шадга бойдуштун доошун болуш-штарынга күш чөтөс кижигуниери чүдүл, тейлеп чораш деп билер мен.

Анырал болгаш байдал калдыг-даа болуп келер, бистия партияныс, оон кижигуниери СЭКП-нин үндө-дир В. И. Ленинни националдан кажан-даа ой-талаас, ону халкытпас ужурул деп санаар мен. СЭКП-де чангыс Устав, чаа-гыс сагыла-чурум бар бол-гаш, Ленинни партияны били-тин тулап алгаш, бур-ганга чүдүү эрге коммунист кижиде бар бе, ычаш? Чок, деп санаар мен. Кижигуни-ри бурганга чүдүл, тейлеп чорук партияны херээ чүд? Партия - ажилын аныгы хос-таар дээр ме-

леттинген. А шажын-чүдүл-генин принциптери - му-ракчы чүдүлүшүг үндө-дир. Шажын от-жөс бөзүн чок чораша шадга бойдуштун доошун болуш-штарынга күш чөтөс кижигуниери чүдүл, тейлеп чораш деп билер мен.

Анырал болгаш байдал калдыг-даа болуп келер, бистия партияныс, оон кижигуниери СЭКП-нин үндө-дир В. И. Ленинни националдан кажан-даа ой-талаас, ону халкытпас ужурул деп санаар мен. СЭКП-де чангыс Устав, чаа-гыс сагыла-чурум бар бол-гаш, Ленинни партияны били-тин тулап алгаш, бур-ганга чүдүү эрге коммунист кижиде бар бе, ычаш? Чок, деп санаар мен. Кижигуни-ри бурганга чүдүл, тейлеп чорук партияны херээ чүд? Партия - ажилын аныгы хос-таар дээр ме-

леттинген. А шажын-чүдүл-генин принциптери - му-ракчы чүдүлүшүг үндө-дир. Шажын от-жөс бөзүн чок чораша шадга бойдуштун доошун болуш-штарынга күш чөтөс кижигуниери чүдүл, тейлеп чораш деп билер мен.

ЧУГЕ БЕРБЕЙН ТУРАРЫЛ?

Компенсация ажилын деп чүгө тургузулганын соода редакциялары ол ажилдарын кым, кажан, кайыңан канчаар айыр-дайында ора билеп чадап каан номчулчулар чагаалар-биле шут-ла пугурунгу эгелээс, ычканча социал ай-тырыглар килдизини бир чардыг айтырып ол алар-ган: чагааларны специализир-деп чедире, тайылбыр кыл-дыртыр, телефон дамыштыр хей улус-биле харылажып, аяк-деди чагаа-хорас чоруг-дар, бында хей егелде, ди-лет, хомдал киреп туруп бээр, килдизини ажилда-чылары чамдык-чамдыкта өске чугула айтырыгларга күш-чөтөспө бээр аларган. Ча-гааларны номчул оларга, колдунда-ла тус черлеринге шиптирлээс ужурул айты-рыглар салдыган болур. Элеэн хей болук чагааларны Тыва АССР-нин Социал ханды-рылга министрствозунга апарып берген бис. Оон ажилдачылары чамдык ча-гааларга хамаарыштыр чер-чегерле командировкаларга үнүп, ким-бирини дилээс аэу-гаар пенсия азы пособиени шип эвес санап каанын кылдаганын тодарып тур-ган.

Кезек чагааларга доктал керээлери. Чадаанан Свет-лана Монгуш база Бажи-Алек сурдан Долганов Сая барык дамай чыгып ай-тырыгларын салган. «Бодум ажилдап турар кижим мен. Амдында таш уруг азы-рап оларар. Биске, декорт шөлзөдө оларар илерге ком-пенсация бербейн турар. Ол шип бей! Мындай уткалжы чагаалар биске болгончок келгилээр, ычканча апаа ха-маарыштыр Тыва АССР-нин Социал хандырылга минис-терствозунуң пенсия болгаш пособиени килдизини уугу ки-сектору Вячеслав Амынго-вны тайылбыр бээр» дилди мен. Оон харызын мындай: «1.5 харге чедир уруг азы-рап оларар илерге район коофициентини-биле катал айда 72 рубль компенсация килдирген. А 1.5 хар чедир уругуң бир айда пособиени - район коофициентини-биле 132 рубль. Оон соода компенсацияныч хемчээли неки ажилдап турар чери шиптирлээр. Уруг 1.5-3 харлыг турда оон пособиени 96 рубль алаар».

Светланын ийи дугаар айты-рым база бар: «Ажилдап ту-руп улустун компенсациязы баштай 90 рубль турган, ам 60 рубль аларган. Ону ажилдап шалымында кадып каан азыр, чүд-даа билдирмес дээр. Бо айтырымга база-ла 8.5. Амыртаа харылаан: «Бүдү-рүлгө черини, бээр колен-сацияныч хемчээли 60 ру-блдан батпас ужурул. Бир эвес баштай 90 рубль берип турган болза, оон ол хире акшаны төлөтөр шыдаы бар турган-дыр».

Кур-Чер сурдан Кара-ки Кулар база компенсация бер-биз деп хомдусан. Бо айты-рып улустун компенсациязы баштай 90 рубль турган, ам 60 рубль аларган. Ону ажилдап шалымында кадып каан азыр, чүд-даа билдирмес дээр. Бо айтырымга база-ла 8.5. Амыртаа харылаан: «Бүдү-рүлгө черини, бээр колен-сацияныч хемчээли 60 ру-блдан батпас ужурул. Бир эвес баштай 90 рубль берип турган болза, оон ол хире акшаны төлөтөр шыдаы бар турган-дыр».

Кур-Чер сурдан Кара-ки Кулар база компенсация бер-биз деп хомдусан. Бо айты-рып улустун компенсациязы баштай 90 рубль турган, ам 60 рубль аларган. Ону ажилдап шалымында кадып каан азыр, чүд-даа билдирмес дээр. Бо айтырымга база-ла 8.5. Амыртаа харылаан: «Бүдү-рүлгө черини, бээр колен-сацияныч хемчээли 60 ру-блдан батпас ужурул. Бир эвес баштай 90 рубль берип турган болза, оон ол хире акшаны төлөтөр шыдаы бар турган-дыр».

А ЖЫЛДАР ШУПТУ ЭКИ...

Ылаңгыя үстүкү класстарга көл бир акылдык процесс — өөрөнчүлүктүн биринчи шилтеме болбайт. Школяры доокуп, амыралдык дөңгөм өрүнөтүндө, кырында келген оолдор, уруулар кала ажилдаарын азы өөрөнчүлүктө тодаралып алыр болса, оларын боттарында, ада-иезинге-даа, күрүнгө-даа эки болуру чутажак. Тыванын школадарынын доозукчуларынын чамдыкы кала өөрөнчүлүктө, ажилдаарын школа доозукчуге чедир тодаралып албаан болуп чыгып, редакцияга кээп турар мездер көрүнөтүр турар. Доозукчуларын арам-саар байдалда артып калат турары, школарда өөрөнчүлүктө биле профессионал ориентация ажилы кошкан чорутуу расмий бадыткалдыр.

Школа доозукчуларынын «Шыны» бижини кагаларын чамдыктарын долпуней каапталып, Кунгуртут ортукм школанын 11 класстын өөрөнчүлүктө мурунун келген чагаа. Экономис-тер эртемни кайы дээрди өөрөндөгү чегинге келди ол болурун, бир эвас кайы-бир институтта өөрөндүп турар болза, ынаар кирерде кандыг шыгылдарлар дужаарын айтырып, оларнын айтырынг редакция дорт болгаш дүргөн авторлары негзэн. Бо чагаан номчаа, Кунгуртут школанын доозукчулары экономис-тер эртемни кайы дээрди бис, оларны кайда, канчаар белеткеп турарын школа доозукчуге чедир сонугура-ваан. Дужа келбикке айты-рып, салып, солукке кажаа бижэн деп болууна кижээ чорду. Бир эвас олар, ойл-ла экономист болуспа, ойл-ла ажилын сонугурап турган болза, экономистерни кайда, канчаар белеткеп турарын баш бурунгар билеп алыр ужурулуг турганар. Оон шып кендиг-бир айтырынг бажы-бажы негзэн кижикерин кагалары «Шыны» солуга бо-ла келер. Редакциядан харыы албаан баргаш, чоумдар ав-торлар база бар, Солун дээр-ге айтырылгара харыы бээр

чөр эвас дээрин бистик номчукчуларыныс биле чо-гуур. Рынок харылзааларын шилчип турары-биле харыл-заштыр чамдык редакциялар айтырынг харыы бажынын кижилерден телеар ал тур-рунчыл кижикер бистик чур-туушта тытып келген. Бир эвас Кунгуртут школанын доозукчуларынын эрэзынг профессионал ориентация бе-дик дөңгөмө келген болза, кайы өөрөндөгү чегинге кан-дыг профессионал өөрөндүп тур-рун, кандыг шыгылдарлар дужаарын олар, справочник-терден билеп ол болуру тур-ганназ киле.

Кайда кооперация институд-тары, техникумдары барыл, ынаар канчаар кирип ол бо-лурун дугайын айтырынг Иштинден М. Дюлава база айтырган. Кооперация ажил-дакчыларын кайда белеткеп турарын билбес болганда, кооперация ажилдакчылары-нын ажилын дугайында ол чүнү билер ирги?

Школа доозукчуларынын чамдыкы институттарга дужа келбикке кирип тура-ланылыг улан чүлдү. Тыва-чонук улан чүлдү Москва хоорай-нын төвү улуг Москва хоорай-нын ажил-ишчилеринге лап, дык шыгылы белетке-пид алеткенге. Каш чокуу улаштуу белеткенге, элчин сайытка, кооперациянын кергүериниске, ажилбастыр деп түнүзүн. Оол сондаз Москавизин эл улуг бугуру-галарына, фабрика, завод-тарга, культура ордуларына тыва улустун улан чүлдүн моукачыларга бараалгатып алеткенге. Чижээларге, Пионерлер ордузунга, демир-орукчуларын ордузунга, ше-риг турарына, Москавини-бир аи харыо конерту кегү-зүп келди. Москавини кер-гүчүлери бистик програм-маныс дык сонугураа. Конерту кергүсүн чегерле-көрүчүлү дээрге мырышыл сыйгылап турар. Бис бот-румыс бажын кайтап кааа бис, Тускай эртем-билгилг эвас, анал-ла бодуру тыва араттар-нын конертин кандыг конугу сонугураа, чор деп аравыс-ка чутгалып турдуусу. Сы-гырттып, хомейиш ирил, бы-занын, хомейиш аналгаа, к-күчүлери; «Дикс, дикс» деп алгырып тура халып, адыш-кашпал турдулар. Виктор Шог-жаповичинден: «Чүге дикс, дикс деп турар улус боор?» деп айтырылган. «Дикс эвас, «Бис» дикс чүе-дир, Ам-даа ойналар деп дилеп тура-рып ол-дур деп тайылбырла-ды. «Бис» деп сөстү, ула-зын ынааа билеп алдымыс.

Виктор Шогжапович бистик улам оорук кирип, бодурун эрес чорук, талантыныс-биле дегини чорду. Уйту-чидын, мога-ишылгач кону-ла кижи, Москавичини бис-терге сонугураа, элгиз-дил-бистик улам-на бугурап кири-ди. Тыва чокунур улан чүл-дү бир яны, сыгыт-хөмөйиш дык солун-дур деп олар чу-галал турдулар. Чоунаус ду-ка-ла талантыныс деп ынаа ылап-ла билген мен. Мээп келди ойнал чоран эштерин бодурун чоунаусыр шир-шоо-рун, сыгыт-хөмөйиш, таңы-самын элгиз-ханынга санып алган чүе-биле домой та-

чөр эвас дээрин бистик номчукчуларыныс биле чо-гуур. Рынок харылзааларын шилчип турары-биле харыл-заштыр чамдык редакциялар айтырынг харыы бажынын кижилерден телеар ал тур-рунчыл кижикер бистик чур-туушта тытып келген. Бир эвас Кунгуртут школанын доозукчуларынын эрэзынг профессионал ориентация бе-дик дөңгөмө келген болза, кайы өөрөндөгү чегинге кан-дыг профессионал өөрөндүп тур-рун, кандыг шыгылдарлар дужаарын олар, справочник-терден билеп ол болуру тур-ганназ киле.

Кайда кооперация институд-тары, техникумдары барыл, ынаар канчаар кирип ол бо-лурун дугайын айтырынг Иштинден М. Дюлава база айтырган. Кооперация ажил-дакчыларын кайда белеткеп турарын билбес болганда, кооперация ажилдакчылары-нын ажилын дугайында ол чүнү билер ирги?

Школа доозукчуларынын чамдыкы институттарга дужа келбикке кирип тура-ланылыг улан чүлдү. Тыва-чонук улан чүлдү Москва хоорай-нын төвү улуг Москва хоорай-нын ажил-ишчилеринге лап, дык шыгылы белетке-пид алеткенге. Каш чокуу улаштуу белеткенге, элчин сайытка, кооперациянын кергүериниске, ажилбастыр деп түнүзүн. Оол сондаз Москавизин эл улуг бугуру-галарына, фабрика, завод-тарга, культура ордуларына тыва улустун улан чүлдүн моукачыларга бараалгатып алеткенге. Чижээларге, Пионерлер ордузунга, демир-орукчуларын ордузунга, ше-риг турарына, Москавини-бир аи харыо конерту кегү-зүп келди. Москавини кер-гүчүлери бистик програм-маныс дык сонугураа. Конерту кергүсүн чегерле-көрүчүлү дээрге мырышыл сыйгылап турар. Бис бот-румыс бажын кайтап кааа бис, Тускай эртем-билгилг эвас, анал-ла бодуру тыва араттар-нын конертин кандыг конугу сонугураа, чор деп аравыс-ка чутгалып турдуусу. Сы-гырттып, хомейиш ирил, бы-занын, хомейиш аналгаа, к-күчүлери; «Дикс, дикс» деп алгырып тура халып, адыш-кашпал турдулар. Виктор Шог-жаповичинден: «Чүге дикс, дикс деп турар улус боор?» деп айтырылган. «Дикс эвас, «Бис» дикс чүе-дир, Ам-даа ойналар деп дилеп тура-рып ол-дур деп тайылбырла-ды. «Бис» деп сөстү, ула-зын ынааа билеп алдымыс.

Виктор Шогжапович бистик улам оорук кирип, бодурун эрес чорук, талантыныс-биле дегини чорду. Уйту-чидын, мога-ишылгач кону-ла кижи, Москавичини бис-терге сонугураа, элгиз-дил-бистик улам-на бугурап кири-ди. Тыва чокунур улан чүл-дү бир яны, сыгыт-хөмөйиш дык солун-дур деп олар чу-галал турдулар. Чоунаус ду-ка-ла талантыныс деп ынаа ылап-ла билген мен. Мээп келди ойнал чоран эштерин бодурун чоунаусыр шир-шоо-рун, сыгыт-хөмөйиш, таңы-самын элгиз-ханынга санып алган чүе-биле домой та-

чөр эвас дээрин бистик номчукчуларыныс биле чо-гуур. Рынок харылзааларын шилчип турары-биле харыл-заштыр чамдык редакциялар айтырынг харыы бажынын кижилерден телеар ал тур-рунчыл кижикер бистик чур-туушта тытып келген. Бир эвас Кунгуртут школанын доозукчуларынын эрэзынг профессионал ориентация бе-дик дөңгөмө келген болза, кайы өөрөндөгү чегинге кан-дыг профессионал өөрөндүп тур-рун, кандыг шыгылдарлар дужаарын олар, справочник-терден билеп ол болуру тур-ганназ киле.

Кайда кооперация институд-тары, техникумдары барыл, ынаар канчаар кирип ол бо-лурун дугайын айтырынг Иштинден М. Дюлава база айтырган. Кооперация ажил-дакчыларын кайда белеткеп турарын билбес болганда, кооперация ажилдакчылары-нын ажилын дугайында ол чүнү билер ирги?

Школа доозукчуларынын чамдыкы институттарга дужа келбикке кирип тура-ланылыг улан чүлдү. Тыва-чонук улан чүлдү Москва хоорай-нын төвү улуг Москва хоорай-нын ажил-ишчилеринге лап, дык шыгылы белетке-пид алеткенге. Каш чокуу улаштуу белеткенге, элчин сайытка, кооперациянын кергүериниске, ажилбастыр деп түнүзүн. Оол сондаз Москавизин эл улуг бугуру-галарына, фабрика, завод-тарга, культура ордуларына тыва улустун улан чүлдүн моукачыларга бараалгатып алеткенге. Чижээларге, Пионерлер ордузунга, демир-орукчуларын ордузунга, ше-риг турарына, Москавини-бир аи харыо конерту кегү-зүп келди. Москавини кер-гүчүлери бистик програм-маныс дык сонугураа. Конерту кергүсүн чегерле-көрүчүлү дээрге мырышыл сыйгылап турар. Бис бот-румыс бажын кайтап кааа бис, Тускай эртем-билгилг эвас, анал-ла бодуру тыва араттар-нын конертин кандыг конугу сонугураа, чор деп аравыс-ка чутгалып турдуусу. Сы-гырттып, хомейиш ирил, бы-занын, хомейиш аналгаа, к-күчүлери; «Дикс, дикс» деп алгырып тура халып, адыш-кашпал турдулар. Виктор Шог-жаповичинден: «Чүге дикс, дикс деп турар улус боор?» деп айтырылган. «Дикс эвас, «Бис» дикс чүе-дир, Ам-даа ойналар деп дилеп тура-рып ол-дур деп тайылбырла-ды. «Бис» деп сөстү, ула-зын ынааа билеп алдымыс.

Виктор Шогжапович бистик улам оорук кирип, бодурун эрес чорук, талантыныс-биле дегини чорду. Уйту-чидын, мога-ишылгач кону-ла кижи, Москавичини бис-терге сонугураа, элгиз-дил-бистик улам-на бугурап кири-ди. Тыва чокунур улан чүл-дү бир яны, сыгыт-хөмөйиш дык солун-дур деп олар чу-галал турдулар. Чоунаус ду-ка-ла талантыныс деп ынаа ылап-ла билген мен. Мээп келди ойнал чоран эштерин бодурун чоунаусыр шир-шоо-рун, сыгыт-хөмөйиш, таңы-самын элгиз-ханынга санып алган чүе-биле домой та-

чөр эвас дээрин бистик номчукчуларыныс биле чо-гуур. Рынок харылзааларын шилчип турары-биле харыл-заштыр чамдык редакциялар айтырынг харыы бажынын кижилерден телеар ал тур-рунчыл кижикер бистик чур-туушта тытып келген. Бир эвас Кунгуртут школанын доозукчуларынын эрэзынг профессионал ориентация бе-дик дөңгөмө келген болза, кайы өөрөндөгү чегинге кан-дыг профессионал өөрөндүп тур-рун, кандыг шыгылдарлар дужаарын олар, справочник-терден билеп ол болуру тур-ганназ киле.

Кайда кооперация институд-тары, техникумдары барыл, ынаар канчаар кирип ол бо-лурун дугайын айтырынг Иштинден М. Дюлава база айтырган. Кооперация ажил-дакчыларын кайда белеткеп турарын билбес болганда, кооперация ажилдакчылары-нын ажилын дугайында ол чүнү билер ирги?

Школа доозукчуларынын чамдыкы институттарга дужа келбикке кирип тура-ланылыг улан чүлдү. Тыва-чонук улан чүлдү Москва хоорай-нын төвү улуг Москва хоорай-нын ажил-ишчилеринге лап, дык шыгылы белетке-пид алеткенге. Каш чокуу улаштуу белеткенге, элчин сайытка, кооперациянын кергүериниске, ажилбастыр деп түнүзүн. Оол сондаз Москавизин эл улуг бугуру-галарына, фабрика, завод-тарга, культура ордуларына тыва улустун улан чүлдүн моукачыларга бараалгатып алеткенге. Чижээларге, Пионерлер ордузунга, демир-орукчуларын ордузунга, ше-риг турарына, Москавини-бир аи харыо конерту кегү-зүп келди. Москавини кер-гүчүлери бистик програм-маныс дык сонугураа. Конерту кергүсүн чегерле-көрүчүлү дээрге мырышыл сыйгылап турар. Бис бот-румыс бажын кайтап кааа бис, Тускай эртем-билгилг эвас, анал-ла бодуру тыва араттар-нын конертин кандыг конугу сонугураа, чор деп аравыс-ка чутгалып турдуусу. Сы-гырттып, хомейиш ирил, бы-занын, хомейиш аналгаа, к-күчүлери; «Дикс, дикс» деп алгырып тура халып, адыш-кашпал турдулар. Виктор Шог-жаповичинден: «Чүге дикс, дикс деп турар улус боор?» деп айтырылган. «Дикс эвас, «Бис» дикс чүе-дир, Ам-даа ойналар деп дилеп тура-рып ол-дур деп тайылбырла-ды. «Бис» деп сөстү, ула-зын ынааа билеп алдымыс.

Виктор Шогжапович бистик улам оорук кирип, бодурун эрес чорук, талантыныс-биле дегини чорду. Уйту-чидын, мога-ишылгач кону-ла кижи, Москавичини бис-терге сонугураа, элгиз-дил-бистик улам-на бугурап кири-ди. Тыва чокунур улан чүл-дү бир яны, сыгыт-хөмөйиш дык солун-дур деп олар чу-галал турдулар. Чоунаус ду-ка-ла талантыныс деп ынаа ылап-ла билген мен. Мээп келди ойнал чоран эштерин бодурун чоунаусыр шир-шоо-рун, сыгыт-хөмөйиш, таңы-самын элгиз-ханынга санып алган чүе-биле домой та-

чөр эвас дээрин бистик номчукчуларыныс биле чо-гуур. Рынок харылзааларын шилчип турары-биле харыл-заштыр чамдык редакциялар айтырынг харыы бажынын кижилерден телеар ал тур-рунчыл кижикер бистик чур-туушта тытып келген. Бир эвас Кунгуртут школанын доозукчуларынын эрэзынг профессионал ориентация бе-дик дөңгөмө келген болза, кайы өөрөндөгү чегинге кан-дыг профессионал өөрөндүп тур-рун, кандыг шыгылдарлар дужаарын олар, справочник-терден билеп ол болуру тур-ганназ киле.

Кайда кооперация институд-тары, техникумдары барыл, ынаар канчаар кирип ол бо-лурун дугайын айтырынг Иштинден М. Дюлава база айтырган. Кооперация ажил-дакчыларын кайда белеткеп турарын билбес болганда, кооперация ажилдакчылары-нын ажилын дугайында ол чүнү билер ирги?

Школа доозукчуларынын чамдыкы институттарга дужа келбикке кирип тура-ланылыг улан чүлдү. Тыва-чонук улан чүлдү Москва хоорай-нын төвү улуг Москва хоорай-нын ажил-ишчилеринге лап, дык шыгылы белетке-пид алеткенге. Каш чокуу улаштуу белеткенге, элчин сайытка, кооперациянын кергүериниске, ажилбастыр деп түнүзүн. Оол сондаз Москавизин эл улуг бугуру-галарына, фабрика, завод-тарга, культура ордуларына тыва улустун улан чүлдүн моукачыларга бараалгатып алеткенге. Чижээларге, Пионерлер ордузунга, демир-орукчуларын ордузунга, ше-риг турарына, Москавини-бир аи харыо конерту кегү-зүп келди. Москавини кер-гүчүлери бистик програм-маныс дык сонугураа. Конерту кергүсүн чегерле-көрүчүлү дээрге мырышыл сыйгылап турар. Бис бот-румыс бажын кайтап кааа бис, Тускай эртем-билгилг эвас, анал-ла бодуру тыва араттар-нын конертин кандыг конугу сонугураа, чор деп аравыс-ка чутгалып турдуусу. Сы-гырттып, хомейиш ирил, бы-занын, хомейиш аналгаа, к-күчүлери; «Дикс, дикс» деп алгырып тура халып, адыш-кашпал турдулар. Виктор Шог-жаповичинден: «Чүге дикс, дикс деп турар улус боор?» деп айтырылган. «Дикс эвас, «Бис» дикс чүе-дир, Ам-даа ойналар деп дилеп тура-рып ол-дур деп тайылбырла-ды. «Бис» деп сөстү, ула-зын ынааа билеп алдымыс.

Виктор Шогжапович бистик улам оорук кирип, бодурун эрес чорук, талантыныс-биле дегини чорду. Уйту-чидын, мога-ишылгач кону-ла кижи, Москавичини бис-терге сонугураа, элгиз-дил-бистик улам-на бугурап кири-ди. Тыва чокунур улан чүл-дү бир яны, сыгыт-хөмөйиш дык солун-дур деп олар чу-галал турдулар. Чоунаус ду-ка-ла талантыныс деп ынаа ылап-ла билген мен. Мээп келди ойнал чоран эштерин бодурун чоунаусыр шир-шоо-рун, сыгыт-хөмөйиш, таңы-самын элгиз-ханынга санып алган чүе-биле домой та-

ЧАРЛАЛАД БЮРОЗУ

КЫЗЫЛ ХООРАЙНЫН УЛУС ДЕПУТАТТАРЫНЫН КИЧЭЭНГЕИНИ

Август 22-де 16.00 шанта Депутат хуну эртерин хоорай Советини президиуму дынадып тур.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

АВГУСТ 21

БИРГИ ПРОГРАММА

МОСКВАДАН

6.30 «Эртен», 9.00 «Соок бажын», 2-ги сериялы. 9.55 Ону шылаар силер, 10.20 «Тоску», 10.40 Мультфильм, 11.10 «Чемпионнар-биле ка-ды», 11.15 «Уругларын музика кулу», 12.00 ТМА, 12.15 Чууга репортаж, 12.30—13.00 Н. Лесков. «Уп-тэшкин».

15.15 «Мережили — байы-саакчы», 2-ги сериялы. 16.25 Сонугурактар, 16.40 Танчылар (Венгрия), 17.00 Телефильм, 17.30 «Кижээ шалтыктава», Уран-чечен телефильм, 18.30 ТМА, 18.45 «Планета», 19.30 Езу-ладдын болгаш чептүг чоруктук сеткинини», 20.00 Позиция минутагы, 20.05 «Соок бажын», Сес сериа-лыг уран-чечен телефильм, 21.00 «Иллюзион», 21.00 Уе. 21.50 «Иллюзион», «Крыша», Уран-чечен фильм (Италия), 23.50 Мелзээр, 23.45 — 00.40 Наймысалаа гастролчаар.

УКУК ПРОГРАММА

МОСКВАДАН

19.00 «Экономика болгаш экология» (Казакстан), 1-ги дамчыдыга 19.45 — 20.00 «Бичи кааа туруу», Дел-геле.

ИГИЛИ ПРОГРАММА

МОСКВАДАН

8.00 Эртенги гимнастика.

Өөрөнчирин

күзөөнперге

Кызылдан автоорук техни-куму дараазында тускай мер-кежилер азы-биле бот-өөре-жилерге сургууларын кулап-зылгып сургуулаар турар: ав-томобиль, оруктары болгаш аэронавигия турар, ажил-лаары болгаш сестээр (10 азы 11 класстыгыларын шыл-галда чожаа кулаар), конургуз транспорттук маши-наларын болгаш дериг-хөмөйиш селдерин ажилдаары база сес-теэр (10 азы 11 класе би-лыгыл аныктарын шыгалдаа чожаа кулаар), транс-порт аймактын бажынарнын болгаш деринишкенин тур-ганы база ажилдаары (10 азы 11 класстыгыларын кулаар), автомобильдерин бол-гаш тракторларын техниктиг ажилдаары база селдерин (10 азы 11 класстыгыларын кулаар).

Кирерини шыгалдааларын математикага аас-биле, орус дылга (сочинение азы лопчу-дуга) асуулар. Өөрөнчирин кү-зөөнпер дараазында докумен-тилерин эскер: билинин дугайында документини болу, 086/V майык баугаар эчир шыгалдаары, 3х4 метрчылгын 4 фото-чурдуктар, күш-ажыл дегерилдег ушта бижилге.

Немелде тайылбыры дараа-зында адрес баугаар биле алар: Кызыл хоорай, Кечал-оол кудумчузу, бажын № 415, кулаар алымын комиссия-зы, телефону 6-14-54.

«Тыва автотранс» катты-жыкыныкын өөрөндөгү-курсе комбинаты «ВС» категория-нын чолочикерин белетээр, хүндүсү өөрөндөгү кигерин күзөөнперин кулаар алы-рын чарлап турар. Кичээлдер тыва дылга болу, «ВС», «Д», «Е» категорияларын чолочыла-ар.

Кызылда уругларнын 1991-1992 өөрөндөгү чылгыла өөрөнчиринге кулаар алы-рын август 26-31 хүнеринде эртеринге 9-10 хардыг оолдар, уругларын кулаар алыр.

Кызылдан автоорук техни-куму «Орун машиналарын-нын дериг-хөмөйиштерин», «Автомобильдерин техниктиг ажаалдаары болгаш сеп-телгеси» деп мергекжилер.

Майна суурда өөрөндөгү-курсе комбинаты Тывага ажилдаары-биле дараазында мергекжилерге курстарын чарлап тур:

экскаватор база бульдозер башкарышчылары — өөрө-ндөгү август 1-де эгелзэн; кран башкарышчылары —

аайы-биле ажилдаар башкы-ларын чарлап тур. Кээр ад-рес: Кызыл хоорай, Кечал-оол кудумчузу, 4, телефонна-ры: 3.93, 6-53.

Утуларын салтарга, өөрө-ндөгү кулаар алыр, ажилдаар чегинге ажил черинин авто-бузу-биле чедир.

Белеткеклер эргелелиниг ад-рес: Кызыл хоорай, Шетин-кин, Краевский кудумчузу, ба-жын № 31, телефонна-ры: 2-43-13, 3-14-35.

«ШОНЕР»: «Красный галстук» 9.00, 12.10, «Гикор» 10.30, «Двое заключенных» (2 сериялы) Индия, 13.40, 16.10, 18.40 шактарда.

«КАА-ХЕМ»: «Рыари Стейн» 13.30, 15.30, 17.30, 19.30 шактарда.

«ВОСТОК»: «Студентка-харга чедир» 9.40, 12.00, 14.20, 16.40, 19.00 шактарда.

«НАЙРАЛ»: «Красотка из «Альп» (Куба) 16 шактарда.

АВГУСТ 21-де «НАЙРАЛ»: «Красотка из «Альп» (Куба) 16 шактарда.

«ВОСТОК»: «Студентка-харга чедир» 9.40, 12.00, 14.20, 16.40, 19.00 шактарда.

«НАЙРАЛ»: «Красотка из «Альп» (Куба) 16 шактарда.

«ВОСТОК»: «Студентка-харга чедир» 9.40, 12.00, 14.20, 16.40, 19.00 шактарда.

«НАЙРАЛ»: «Красотка из «Альп» (Куба) 16 шактарда.

«ВОСТОК»: «Студентка-харга чедир» 9.40, 12.00, 14.20, 16.40, 19.00 шактарда.

«НАЙРАЛ»: «Красотка из «Альп» (Куба) 16 шактарда.

«ВОСТОК»: «Студентка-харга чедир» 9.40, 12.00, 14.20, 16.40, 19.00 шактарда.

«НАЙРАЛ»: «Красотка из «Альп» (Куба) 16 шактарда.

«ВОСТОК»: «Студентка-харга чедир» 9.40, 12.00, 14.20, 16.40, 19.00 шактарда.

«НАЙРАЛ»: «Красотка из «Альп» (Куба) 16 шактарда.

«ВОСТОК»: «Студентка-харга чедир» 9.40, 12.00, 14.20, 16.40, 19.00 шактарда.

«НАЙРАЛ»: «Красотка из «Альп» (Куба) 16 шактарда.

«ВОСТОК»: «Студентка-харга чедир» 9.40, 12.00, 14.20, 16.40, 19.00 шактарда.

«НАЙРАЛ»: «Красотка из «Альп» (Куба) 16 шактарда.

«ВОСТОК»: «Студентка-харга чедир» 9.40, 12.00, 14.20, 16.40, 19.00 шактарда.

«НАЙРАЛ»: «Красотка из «Альп» (Куба) 16 шактарда.

«ВОСТОК»: «Студентка-харга чедир» 9.40, 12.00, 14.20, 16.40, 19.00 шактарда.

«НАЙРАЛ»: «Красотка из «Альп» (Куба) 16 шактарда.

«ВОСТОК»: «Студентка-харга чедир» 9.40, 12.00, 14.20, 16.40, 19.00 шактарда.

«НАЙРАЛ»: «Красотка из «Альп» (Куба) 16 шактарда.

«ВОСТОК»: «Студентка-харга чедир» 9.40, 12.00, 14.20, 16.40